

Peder Poulsen, Vittarp.

Peder Poulsen blev født i Vittarp, Outrup Sogn, d. 22/12 1876 og døde som Gaardejer sammesteds den 8/11 1939. Faa blandt Læserne har vel hørt hans Navn. Det forholder sig ofte, som man siger, at hvad godt, der udrettes, spørges kun saa lidt, medens det onde basuneres ud for alle Vinde.

Peder Poulsen var en Banebryder og Stifinder. Han har som en af Lederne for Blaksmark Mergelselskab været med til at mergle ca. 2 Kvadratmile af Danmarks Jord, hvoraf den ene Kvadratmil var Hede. Den saa kaldte Orten Hede nordvest for Varde falder igen nærmere ind under hans Arbejde. Den udgjorde oprindelig ca. 1100 Td. Land og tilhørte Landsbyerne Orten, Vittarp og Bahl. 900 Td. Land af denne blev paa den energiske unge Landmand, Thomas Lorentzen Frisvads Initiativ i Aaret 1916 samlet og indkøbt af »Ribe Amts Udstykningsforening«; men han døde

allerede i 1919. En Del af Arealet solgtes saa underhaanden, og 400 Td. Land overtog »Hedebruget«. Peder Poulsen blev nu anmodet om at give et Overslag over, hvad Opdyrkning, Mergling o. s. v. af nævnte Areal vilde koste. Han kom til dette Resultat, at det kunde gøres for 151,000 Kroner. Og i 1923 overdrog Hedebruget ham selv at udføre dette Arbejde, hvilket han gjorde til alles Tilfredshed. Under dette Arbejde oprettedes 15 Brug nemlig 4 i Orten, 5 i Bahl og 6 paa Vittarp Hede.

Samtidig med denne Opdyrkning skete der ogsaa Opdyrkning ad privat Vej samt Anlæg af nye Veje, i hvilke Arbejder Peder Poulsen havde sin Part. Under dette Brydningsarbejde opstod der en hel ny Landsby paa Vittarp Hede, der siden har faaet Navnet Randsig. Denne bestaar nu af 13 Ejendomme, og flere vil rejse sig i en nær Fremtid.

Ved Tildelingen af det nye Navn gik det saadan til: Beboerne havde for længst begyndt at tale om, at deres By fortjente et Navn, saa foreslog Lærer H. K. Kristensen, Lunde, en Dag Peder Poulsen at opkalde Byen efter en Mose, som ligger ved Byen, og som Beboerne kaldte Randsig. Peder Poulsen var da straks paa Cykle rundt hos de forskellige Beboere, og ingen af dem havde noget at indvende. Lærer Kristensen blev det dernæst overdraget at ordne Formalliteterne.

Det er noget ganske nyt, saa vidt jeg ved, at helt nye Landsbyer opstaar. Man føler sig ligesom hensat til Oldtiden eller den tidligere Middelalder, da Byerne med Endelsen -rup og -bøl opstod.

Her er nogle Vink om, hvad Peder Poulsen har udrettet privat, muligvis har han udrettet lige saa meget ved at vise Folk, hvorledes de skulde bære sig ad ved at »brække Hede«. Peder Poulsen viste saa

ledes, at man skulde pløje dybt for at faa Al, og hvad der ellers var i Undergrunden med op i det nye Kulturlag. Og denne Metode er siden i høj Grad efterlignet, Fræsning.

Straks efter Peder Poulsens Død blev der nedsat et Udvalg for at rejse ham et Mindesmærke. Dette tænkes rejst ved Varde—Nymindegab Landevej, hvor Vejen drejer af mod Vittarp By. Her overfor, vest for Vejen, laa hans Barndomshjem. Her begyndte hans Fader, som var Smed, i et lille Hus paa den raa Hede. Nu bor hans Broder, Iver Poulsen, der i en stor velbygget Gaard.

Selv vil jeg ønske alt godt for Indsamlingen til dette Minde. Stort set kan vi vist sige, at der gives to Slags Mennesker, den ene Slags lever af Arbejde, den anden af Rov. Den ene Slags Livsindsats er et positivt Arbejde i det Godes Tjeneste, den andens Indsats er negativ, med den følger Ødelæggelser og nedbrydende Kræfter.

Skal vi ikke være enige om, at vi bør hædre de første!

Et Mindesmærke for Peder Poulsen maa blive noget i Retning af »den ukendte Soldats Grav«. Enhver, som har været med til at »brække Hede« kan sige, naar han kommer forbi: Dette Mindesmærke er ogsaa for mig, ogsaa jeg har været med til at skaffe Udvej for Ungdommen og Brød for de kommende Slægter.

Hans Torbøl.

En Aftægtskontrakt.

I Kystsognene sad der i ældre Tid mangan enlig Kvinde i et lille Hus. Paa disse Kanter var det Reglen, at Sønnerne kom ud at sejle, saasnart de var konfirmeret, ja Konfirmationen holdtes endog sidst i Februar